

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ. ਜੇ., ਐਸ. ਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਡੀ. ਬੀ. ਲਾਲ, ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ

ਅਤੇ

ਐਸ. ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ- ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 336 .

ਅਕਤੂਬਰ 12, 1978

ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ (1855 ਦਾ XII) — ਧਾਰਾ 1-ਏ ਅਤੇ 2 — ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ — ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ — ਦੋਸ਼ੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ — ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ — ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ — ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ — ਕੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ— ਉਚਿਤ ਗੁਣਕ— ਅੰਤਰ- ਰਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ—ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ: - :

- (1) ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ, ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਹੈ।
- (2) ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਸਮਾਪਤੀ. ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ

ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਹ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੂਲ ਅੰਕੜਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

- (3) ਉਚਿਤ ਗੁਣਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ 2 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਣਹੋਣਯੋਗ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਜਾਂ ਬਿਪਤਾ ਕਾਰਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਨਾ, ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਵੀ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (4) ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (5) ਅਖੌਤੀ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਲੋਭ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਅਤੇ
- (6) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। (ਪਰਾ 27)।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਫੜੀਆਂ ਹਨ, ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹੀ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਚੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਾਂ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵੱਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ. ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰਕਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ।

ਨਿਰਭਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਵਿਆਜ ਮਿਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਸਲਈ, ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਗੈਰ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। (ਪਰਾ 21)।

ਦਮਯੰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1972, ACJ 334;

ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੱਤੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1971, ACJ 31;

ਪਰਸਾਨੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1973, ACJ 531;

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ, 1975

ਸੁਖਦੇਵ ਰਾਜ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1975 ACJ 246;

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ ਓਵਰਹੂਲਡ।

ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼. ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਛਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1975, ACJ 26 ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ।

ਵੈਨਗਾਰਡ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਾਂਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1977, PLR 328

ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 20 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਬੀ. ਲਾਲ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਆਖਿਰਕਾਰ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1978 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ।

15 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਪਾਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 22,500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 22,500 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਬਕਾਇਦਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਐਸ.ਜਵੰਦਾ, ਮਹਾਰਾਜ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਵਕੀਲ ਸ .

ਐੱਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਟੀ.ਐੱਸ. ਤੁਲਸੀ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚੋਸ਼ੀ ਕੰਮ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(2) ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਸੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਦਾ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਰਜਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1855 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਜਾਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਡੀਆ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ, 1855 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ), ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਗਲਤ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਜੇ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ) ਜ਼ਖਮੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਧਿਰ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਜੇਕਰ ਮੌਤ ਨਾ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ, ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਵਰਗੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਕਿਸ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਸੂਲ

ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।"

(3) ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1939, ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 110-ਏ ਅਤੇ 110-ਬੀ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ "ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਇਹ ਧਾਰਾ 110-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(4) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1A ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੇਸ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਚਾਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਕੀ ਸੀ? ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਕਮਾਈ

ਆਪਣੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ? ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ, ਕਮਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਕਾਰਕ ਜੋ ਕਿ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਆਮ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(5) ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਹੈ, ਦੇ ਇਨਸ ਪਦਾਰਥ, ਪੀ^{ਆਰ} ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ? ਇੰਗਲਿਸ਼ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਐਕਟ, 184(5 (9 ਅਤੇ 10 ਵੀਅਤ. ਸੀ. 93), ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਰਡ ਕੈਂਪਬੈਲ ਦੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਘੋਰਾ ਡੇਵਿਸ ਬਨਾਮ ਪਾਵੇਲ ਡੱਫ ਐਮਐਸ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਕੋਲੀਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਸੀ, (1) ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਜਰਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ: -

"ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਨੁਕਸਾਨ, ਸੋਗ ਜਾਂ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੌਡਾਂ, ਸ਼ਿਲਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ ਦਾ ਇੱਕ ਔਖਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਜਬ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਤਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਾਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਇੱਕ ਡੈਟਮ ਜਾਂ ਮੂਲ ਅੰਕੜਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"*

ਲਾਰਡ ਰਸਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

"ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨਿਰਭਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(1) 1942 AC 601

ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ. ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਨਿਰਭਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) Nance ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2) ਵਿੱਚ , ਵਿਸਕਾਉਟ ਸਾਈਮਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ; ਦੂਸਰਾ, ਉਹ ਵਾਧੂ ਬੱਚਤ ਕੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ ਲਈ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵਿਸਕਾਉਟ ਸਾਈਮਨ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ:

"ਪਹਿਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ - ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਦੋਂ ਮਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੀ; (ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ 'x' ਸਾਲ ਹੋਵੇਗਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ x ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਸ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਰਕਮਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਵਧੀ ਜਾਂ ਸੁੱਕ ਗਈ ਹੋਵੇ।"

ਗੋਬਾਲਡ ਮੋਟਰ ਸਰਵਿਸ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ RMK ਵਾਲੁਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ , ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਬੱਸ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ 34 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਲਾਨਾ ਕਮਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ. 3,000 ਦ

(2) 1951 ਏ ਸੀ. 601.

(3) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1.

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਨੈਸ ਦੇ ਕੇਸ (2 ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਸਕਾਉਟ ਸਾਈਮਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

- (1) ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਸਦੀ ਉਮਰ, ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਹਾਦਸੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (2) ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ।
- (3) ਇਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (4) ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਛੁਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ; ਅਤੇ
- (5) ਕਟੌਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਧਵਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਦੀ ਹੈ , ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨੂੰ ਕਈ ਅਣਉਚਿਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,—

"ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸੀਮਾ ਉਹਨਾਂ ਡੇਟਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਹੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਅਡਵਾਂਸ ਉਮਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ, ਯਾਨੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ

ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਕਮ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਮੱਧਮ ਰਕਮ" ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਸੁਭਗਵੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਲਾਕ ਟਾਵਰ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਕਰੀਬ 150 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਉਮਰ 28 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੀ। 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਕੇ ਕੁੱਲ 27,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਡਾਵੇਸ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਮਲਟੀਪਲੇਅਰ ਥਿਊਰੀ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਣਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਅੰਤਮ ਰਕਮ 'ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਲੇਟ ਬਨਾਮ ਮੈਕਮੇਨਾਗਲ (5) ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ, ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

'ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਲਾਨਾ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ।

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

- (4) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 1750
- (5) 1969 ACJ 312

Lachhman Singh, etc. v. Gunmt Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਈ, ਤਾਂ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੋਕ ਨੇ ਪੈਰਾ 42 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨੁਸਖੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ:

"ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ: (i) ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜੋ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤਾਂ (ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ; (iii) ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਲਈ (i) ਅਤੇ (ii) (ਭਾਵ, 'ਨਿਰਭਰਤਾ') ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਲਾਭ, ਜੇ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਖਰੀਦਣ, ਵਿਕਾਸ ਸਟਾਕ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ' ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਮੁਦਰਾਸਫੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 47 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ :

"ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਡਰ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜੋ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਮੁੱਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਨੌਲ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਰ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜਿਵੇਂ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਕਿ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਦੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ , ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(9) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਈ ਸਟੇਟ ਡੀ ਰੋਡਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਆਰ ਬੀ ਗੜ੍ਹ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਵਿੱਚ , ਇੱਕ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। , ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਇੱਕ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਸ ਸੀ ਅਤੇ 190 ਰੁਪਏ ਕੱਢਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਲੇਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 50 ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 15.000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਵਧਾ ਕੇ 50,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਗੁਣਕ ਅਪਣਾ ਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੈਲੇਟ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗੁਣਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, -

"ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਲੇ ਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਮੋਨਾਗਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। 'ਸਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ' ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ 'ਨਿਰਭਰਤਾ' ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਭਾਵ, ਗੁਣਕ ਜਾਂ ਗੁਣਾਕੰਡ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਭ ਦੇ ਫਿੱਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਖਿਆ। ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੋਂ, ਇਸਤਰੀ ਨੇ 30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ 50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਭਾਵ, 600 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੈ। ਰੱਖਣਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 20 ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕੜੇ 12,000 ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁੰਜੂਸ਼ੀ ਰਾਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐਲ.ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ

ਦੀ ਉਮਰ 37 ਸਾਲ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਬੱਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 620 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 60,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ 60,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਮਾਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ 900 ਰੁਪਏ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗ੍ਰੇਡ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੂਰੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗੁਣਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) ਸੀ.ਕੇ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਕੁਨਹੀਕੁੱਟਨ ਵਿੱਚ। ਨਾਇਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (8), ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਸ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ; ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ:

"ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹੀ ਇਕਸਾਰ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮਾਪ ਸਹੀ ਗਣਿਤਿਕ ਗਣਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜੋ ਵੀ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੱਤ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਸਟੀਕ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਨਿਯਮ. ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਨਿਯਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕ.

(12) ਏ.ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਆ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (9), ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਨਾਥ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ 42 ਅਤੇ 43 ਸਾਲ, ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਬੱਸ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ। ਬੱਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਆਸ਼ਰਿਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘੱਟ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਸਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ 200 ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਕਰਣ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੋਬਾਲਡ ਮੋਟਰ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਕੇਸ (3) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) ਏਆਈਆਰ 11971 ਐਸਸੀ 1 1624.

(13) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਕੜਾ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੂਲ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਗੁਣਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ 16 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 20 ਗੁਣਾ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(14) ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(15) ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੱਤੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ , (10) ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 44 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ 65 ਸਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਕਲੇਮ ਦੀ ਰਕਮ ਸਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ 21 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ, ਯਾਨੀ ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(16) ਦਮਯੰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (11) ਵਿੱਚ , ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(17) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਸਾਨੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (12) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

(10) 1971 ACJ 31.

(11) 1972 ਏਸੀਜੇ 334

(12) 1973 ACJ 531

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਣਕ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(18) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ, (13), ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਨੂੰ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਟਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(19) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਵੇ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ, (14) 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਕਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਜ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 50,000 ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਰਫ 10,000 ਐਲਪੀਏ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੁ. 50 ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। 10,000 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਵਿਆਜ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਛੋਟਾ ਨਿਰਣਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਣਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਖਦੇਵ ਰਾਜ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (15), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ-ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (16)। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੈਂਗ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- (13) 1975 ACJ 1.
- (14) 1974 PLR 353
- (15) ACJ 246
- (16) 1975 ACJ 26.

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਾਨਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, (17), ਵਿਨੋਰੇਨ ਨੇ ਟੇਨੇਸ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, -

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ com ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ com ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(20) ਮੈਲੇਟਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਦਰਾਸਫੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਲਈ, ਸਥਿਰ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਨੋਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(21) ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਫੜੀਆਂ ਹਨ, ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹੀ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਮ ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦਰ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (ਬੈਂਕਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਚੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦਾ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਿੱਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਮਾਸਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਸਿਕ ਵਿਆਜ ਵੀ ਬੈਕਸਿਕ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ। ਇੱਕ ਐਮਐਸ ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਰਨਰ ਐਡਵਾਂਸਡ ਰਿਟਰਨ ਮਕਸਦ ਦੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਰਿਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 10 ਮੇਰਾ ਰੁਨਾ, the ਵਿਆਜ ਦਾ ਟੀਨਰੀ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2Z) ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੀਟ ਹਾਂ:

- (1) ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੂਲ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਵੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (2) ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ
- (3) ਸਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਦੁਆਰਾ ਮਲਟੀਪਲਾਇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਸਰਿਤਾਂ ਦੇ ਸਦਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ।

(23) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ 'ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ' ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰਤਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਜੀਵਨ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਉੱਦਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਖਰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, ਜੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ

ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਕਮਾਈ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਬਚਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ। ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਮੂਲ ਅੰਕੜਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(24) ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਕਿਸਮਤ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੰਸਤ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੁੱਢੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਹੋਰ ਜਿਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੁਖਦਾਈ ਅੰਤ ਜਵਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਦਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਦਾ-ਫੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਬਲਾਂਡੇ ਹੈ। ਇਸ ਕੈਲਕੁਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ, ਖਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਮਾਪਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਮ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਅਟਕਲਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਹਵਾ ਦੇ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਡਿੱਗਣ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਹਾਦਸਾ ਮਹੀਨੇ-ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਨਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ iust ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। whidh ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਤਰੀਕਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਮਰ, ਸਗੋਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ> ਕਾਰਕ com ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕੋਈ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤਿਕ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 16 ਗੁਣਾ ਗੁਣਕ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ 20 ਵਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਮੰਨਿਆ।

(125) ਟੇਲਰ ਬਨਾਮ ਓ'ਕੋਨਰ ਵਿੱਚ । (18), ਲਾਰਡ ਰੀਡ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ:-

"ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਗੁਣਕ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ, ਅਤੇ ਉਸ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦੀ ਛੋਟ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ, ਹਰਜਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਆਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ ਜੋ ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਗਾਈਡ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਹਰ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਾਰਡ ਗੈਸਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗੁਣਕ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋਟੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਹਿਜਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੇ ਆਦੀ Jydsres ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ cbm-1 ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

(18) (1970) 1 ਸਾਰੇ ER 365.

(26) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਾਂਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, -

“ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਤਾਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਮਾਈ, ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਸ਼ਚਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਰਕਮ ਵੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪੂੰਜੀਬੱਧ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਸ਼ਚਰਿਤ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਣਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਪਿਆਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਂ, ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੁਣਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਧੇਰੇ ਧੁਨੀ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(27) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਮੋਏਸੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ। ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ +ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ + ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:—

- (1) ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਰ, ਸਨੇਹ, ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਅਸਥਿਰ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ। ਸੋਲਟਿਅਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਹੈ;
- (2) ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਹ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੂਲ ਅੰਕੜਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਗੁਣਕ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;
- (3) ਉਚਿਤ ਗੁਣਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 2 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਕੇਫ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੱਲਟ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਸ਼ਰਿਤ, ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਣਉਚਿਤ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛੇਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ, ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਜਾਂ ਬਿਪਤਾ ਕਾਰਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ, ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (4) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼

ਦੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

- (5) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਖੌਤੀ ਵਿਆਜ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰ ਡੈਟਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਾਇਆ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ

- (6) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(28) ਹੁਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ, 10 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਉਮਰ 23 ਸਾਲ, ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ, ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀਆਂ ਹਨ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 57,200 ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਸਨ। ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 23 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। 2,000 ਤੋਂ ਰੁ. 2,500 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹੀ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਾਲਾ ਅੰਕੜਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਜੋਂ 3 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ। ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1,080 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰੁ. 480 ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁ. 600 ਸਲਾਨਾ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸੀ।

Lachhman Singh, etc. v. Gurmit Kaur, etc. (Harbans Lai, J.)

(29) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਆਮ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਤਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 37 ਸਾਲ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ 37 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 22,200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਬਾਰੇ ਖੋਜ

ਰੁਪਏ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ 300, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(30) ਕਿਉਂਕਿ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵਾਟਰ ਵੈਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। 3 ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਖੇਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 4. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਰ 'ਤੇ 1,440. ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ 1 ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ। 960

(31) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਆਮ ਸੰਭਾਵਨਾ 60 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਦੀ ਉਮਰ 37 ਸਾਲ ਘੱਟ ਗਈ। ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 16 ਇੱਕ ਦੁਕਵਾਂ ਗੁਣਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। 15,360 com ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 22,200 ਰੁਪਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ। ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਬਦਲੇ 300 ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ। 15,660 ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ 22,500 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 15,660 ਹੈ।

(32) ਇਸ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀ.ਬੀ. ਲਾਈ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ